

92-611

Boekmanstichting - Bibliotheek
Herengracht 415
1017 BP Amsterdam
Tel. 6243739

RAAD
V O O R
C O W
NOORD-BRABANT

Boekmanstichting - Bibliotheek

Herengracht 415 - 1017 BP Amsterdam
telefoon 24 37 36 / 24 37 37 / 24 37 38 / 24 37 39

De uitleentermijn bedraagt een maand. Mits tijdig
aangevraagd is verlenging met een maand moge-
lijk, tenzij de publikatie inmiddels is besproken.

De uitleentermijn is verstreken op:

26 JULI 1994

fax
073 - 123757

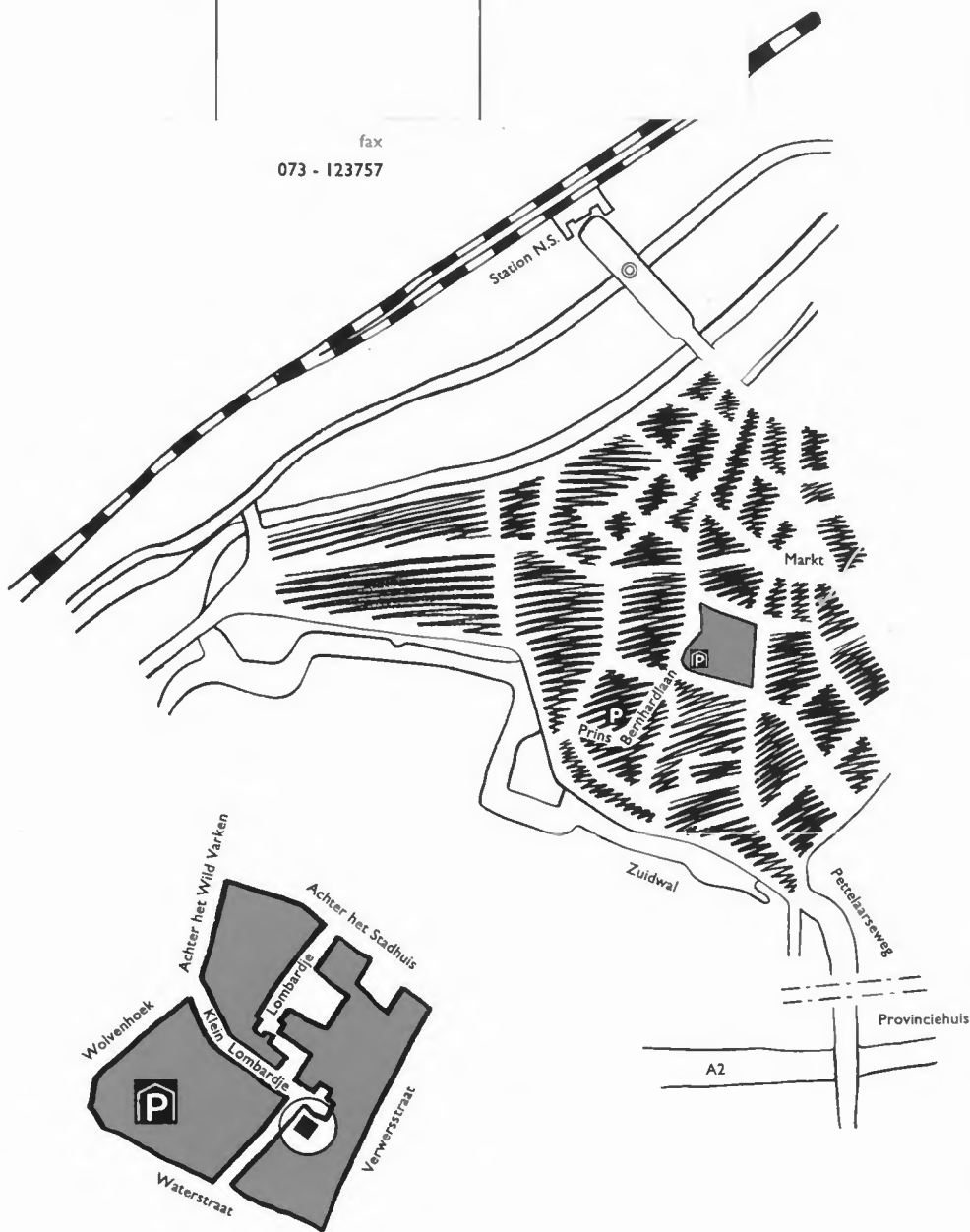

Foto voorzijde:

Het kantoor van de Raad voor W.O.C. staat op het voormalig erf van een aan de Verwersstraat nr. 15 gelegen huis "De Jonas". In 1609 was dit verhuurd aan Guilliam de Buissonet Lombarde. Het huis heeft enige tijd "de Banck van Leninge" geheten. Het kantoor van de Raad is waarschijnlijk de stal of kamertje waarvan in de volgende omschrijving uit 1741 sprake is:

"een schoone en wel doortimmerde huysinge, hoff, stol en komertje, stoonde en gelegen in de Verwerstroot, von outs genoemt de Jonos, oen de eene syde de erve von Motheus Coothoven en den volgende coop oen de ondere syde, streckende von de gemeene stroet ogterwoerts tot over de Diese, met een poort uytkomende in het Lomboertstroetje, den hoff en stol door op syde, streckende met nog een komertje tot een klijn huysie von de verkoopers in hetselve Lomboertstroetje, de poort von de stol doerin mede uytkomende".

Bron: "Voornamen huizen en gebouwen van 's-Hertogenbosch".
Jhr. mr. A.F.O. van Sasse van Ysselst.

Routebeschrijving:

- Trein : vanaf Station N.S. is het ruim 10 minuten lopen
- Autoroute : vanaf A2 de afslag 's-Hertogenbosch-Zuid/Sint-Michielsgestel/Schijndel (bij Provinciehuis) richting centrum; via Pettelaarsweg, Zuidwal en Prins Bernhardstraat naar P-garage Wolvenhoek

Foto omslag:
Henk Pijnenburg, Helvoirt

RAAD
VOOR
C O W
ELZIJN
N D E R W I J S
C U L T U U R

NOORD-BRABANT

datum 1 juli 1992.
onderwerp 92.316.202.

Boekmanstichting - Bibliotheek
Herengracht 415
1017 BP Amsterdam
Tel. 6243739

Klein Lombardje 33
11 HJ 's-Hertogenbosch

ADVIES OVER HET NOORDBRABANTS MUSEUM

telefoon
073-137092

INLEIDING

fax
073-123757

bank
52.42.14.174

Het tot stand komen van dit advies is vereenvoudigd omdat bij de vaststelling van de meerjarige subsidie in 1989 door Provinciale Staten een aantal toetsingspunten is vastgelegd. In de Meerjarennota 1993-1996 zijn deze punten door het Museum gebruikt als indeling van het hoofdstuk evaluatie. Het College heeft deze nota aan de Raad voorgelegd met het verzoek om:

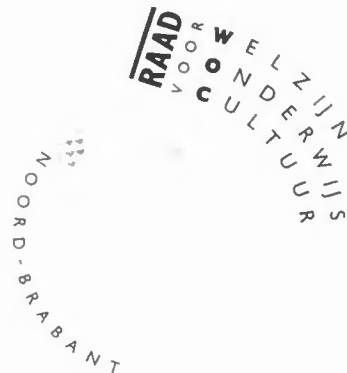
- "a. het sinds 1989 gevoerde beleid, met inachtneming van die criteria, te evalueren en ons terzake te adviseren;
- b. ons te adviseren over de vraag of de meerjarennota aanvaardbaar is voor de verdere ontwikkeling van dit museum en zal kunnen dienen als leidraad voor verdergaande subsidiëring c.q. te stellen prioriteiten, mede gelet op overige prioriteiten die naar uw oordeel wenselijk zijn voor de beleidssector cultuur;
- c. ons te adviseren over de criteria voor toekomstige evaluatie."

De Raad is van mening dat op basis van de in 1989 geformuleerde verwachtingen en de voorliggende Meerjarennota een verantwoorde terugblik te maken is. Temeer daar de Raad zich niet alleen baseert op het rapport van het Museum (zie paragraaf werkwijze), maar ook andere informatiebronnen heeft gebruikt.

WERKWIJZE

De Raad heeft ter voorbereiding van zijn advies een werkgroep ad hoc ingesteld. Deze bestond uit:

2.
92.316.202.

- prof.dr. Th.A.M. Beckers (vice-voorzitter Raad voor W.O.C.), voorzitter werkgroep;
- drs. C.J.J.E. Dietvorst (lid Raad voor W.O.C.);
- P.J.W.M. de Rooij (penningmeester Raad voor W.O.C.);
- D.H. Couvée, Heemstede (voormalig directeur Frans Halsmuseum);
- drs. Th. van Velzen, 's-Gravenhage (voormalig directeur Haags Gemeentemuseum);
- drs. C.P.M. Slegers (directeur Raad voor W.O.C.), secretaris werkgroep.

Aan het begin en aan het eind van de procedure vond een gesprek plaats tussen een delegatie van het bestuur van het Museum en de Raadsleden uit de werkgroep. Voor verdere informatie zijn gesprekken gevoerd met:

- drs. J. van Muilekom, voormalig directeur van het Noordbrabants Genootschap;
- de heer R.R. de Haas, directeur van de Rijksdienst Beeldende Kunst, 's-Gravenhage;
- mevrouw Y.G.J.M. Joris, directeur Museum Het Kruithuis, 's-Hertogenbosch;
- ir. E.J.A.V. Verschuuren, directeur Vereniging van Musea in Brabant, Tilburg;
- de heer L. Tegenbosch, galeriehouder, Heusden;
- mevrouw C.J.M.L. Tjoeng-van Vliet, vrijwilligster/rondleidster in het Museum, Vught;
- drs. W.J.H. Verwers, Provinciaal archeoloog, 's-Hertogenbosch;
- drs. R.C. Bastiaanse, directeur Museum het Markiezenhof, Bergen op Zoom.

Het advies is vastgesteld in de vergadering van de Raad op 24 juni 1992.

EVALUATIE VAN HET GEVOERDE BELEID EN DE CONSEQUENTIES VOOR HET NIEUWE BELEID

De Raad hecht eraan om een opmerking vooraf te maken over de positie van het Museum.

De Raad heeft grote waardering voor de wijze waarop het Museum na de verhuizing een vooraanstaande plaats binnen de Brabantse, maar ook de Nederlandse museumwereld heeft weten te verwerven. Deze prestatie verdient extra lof, omdat de opdracht voor het gecombineerde collectie- en tentoonstellingsbeleid van Provinciale Staten steeds de leidraad is geweest. Het Museum is erin geslaagd een mengeling van cultuurhistorie, archeologie en beeldende

3.
92.316.202.

NOORD-BRABANT

RAAD
VOOR
C O O W
W E L Z I J N
N D E R W I J S
C U L T U U R

kunst in zijn activiteiten te laten zien. Elders in Noord-Brabant worden cultuurhistorie en beeldende kunst onder meer behartigd door specifieke instellingen op hun terrein; zo is er bijvoorbeeld voor de cultuurhistorie de bisschoppelijke collectie in het Breda's Museum, de verzameling prenten binnen de Brabant-collectie op de K.U.B., het Markiezenhof in Bergen op Zoom, Museum Kempenland in Eindhoven, het Museum voor Religieuze Kunst in Uden en de verschillende oudheidkamers en voor de moderne beeldende kunst het Van Abbemuseum in Eindhoven.

De bijzondere positie van het Museum als provinciaal museum impliceert naar de mening van de Raad minstens vier functies:

- het Museum vormt een toonaangevend instituut bij de cultuurspreiding en educatie voor de Brabantse bevolking;
- het Museum collectioneert en exposeert het werk van vooraanstaande Brabantse kunstenaars;
- het Museum draagt zorg voor een evenwichtige en representatieve verzameling van Brabantse archeologie en cultuurgeschiedenis;
- het Museum geeft bezoekers van buiten de provincie een hoogwaardig beeld van de ontwikkeling van de archeologie, de cultuur en de kunst in Brabant.

In de komende periode zou vanuit de goede uitgangspositie, die het Museum momenteel bezit, gekozen moeten worden voor een verdere toespitsing van en het stellen van prioriteiten binnen het beleid. De toetsingspunten die destijds door de provincie zijn opgesteld zijn te globaal en weinig specifiek. Waarschijnlijk mede als gevolg hiervan zijn in de Meerjarennota van het Museum weinig prioriteiten of specifieke beleidsdoelen te onderkennen. Voor de nabije toekomst moet het Museum een aantal keuzen maken die het artistiek/inhoudelijke gezicht bepalen. De voorliggende Meerjarennota beperkt zich teveel tot de benodigde middelen; een strategisch beleidsplan met operationele doelen wordt gemist.

De verdere indeling van dit advies wordt bepaald door de lijst van toetsingspunten van Provinciale Staten. Voor de leesbaarheid zal steeds de tekst worden weergegeven.

COLLECTIEBELEID

"De verdere uitbouw van de collectie krijgt gestalte conform het bestaande beleid, gericht op de kunst- en cultuurgeschiedenis van Noord-Brabant en uitgaande van de reeds in de collectie aanwezige

4.
92.316.202.

kerngroepen van bijzondere betekenis. Hoge prioriteit krijgen: de kunst van de late middeleeuwen, de collectie bloemschilderkunst en de periode van 19e en 20e eeuw; dit laatste met inbegrip van met name de hedendaagse kunst."

De collectie dient de kern van een museum te zijn. De Raad plaatst hierbij de kanttekening dat kunst niet aan geografische grenzen gebonden is, zoals vroeger veel sterker het geval was. Bij de uitvoering van het beleid moet er dus voor gewaakt worden dat dit criterium niet leidt tot eng provincialisme. In het collectiebeleid mogen de grenzen van Noord-Brabant binnen bepaalde gedachtenkaders overschreden worden, zodat er een centrum voor Kunst en Cultuur ontstaat waar de burgers van deze provincie met verschillende hedendaagse stromingen in aanraking kunnen komen. In dit licht beoordeelt de Raad het voornemen van het Museum om de collectie schilderkunst een Zuidnederlands stempel te geven niet negatief. In de Meerjarennota wordt gesteld dat er werk van kunstenaars uit het huidige België zal worden verzameld "wanneer daar aanleiding toe is". De Raad adviseert om een plan op te stellen waarin die aanleiding wordt verduidelijkt. Daarbij zal steeds duidelijk moeten zijn dat het etiket Zuidnederlands uiterst bescheiden gehanteerd moet worden in verband met de grote lacunes in de collectie. Voor de hedendaagse kunst geldt dat de Raad zich bij eerdere adviezen al een voorstander van een open kunstbeleid heeft getoond, omdat historisch is aangetoond dat het kunstklimaat gebaat is bij internationalisering. In zijn advies van 5 juli 1991 over het beeldende kunstbeleid schreef de Raad: "Het is in dit kader aan te raden de subsidie-instrumenten wat soepeler te hanteren. Dit zou bijvoorbeeld vorm kunnen krijgen in regionale (bovenprovinciale en bovengemeentelijke) samenwerkingsverbanden door het formeren van een euregio op cultureel gebied met de Belgische provincies Limburg en Antwerpen. De provinciale overheid zou hier een voortrekkersrol kunnen vervullen, omdat men niet alleen door de geografische ligging, maar ook door de gemeenschappelijke historische achtergrond en de reeds bestaande culturele contacten op een relatief eenvoudige manier het kunstbeleid op elkaar kan afstemmen."

Overigens moet de Raad constateren dat het Museum zich bescheiden opstelt, gelet op het aantal aankopen van hedendaagse kunst. Uit de overzichten van de afgelopen jaren blijkt dat er slechts voor een bescheiden bedrag is aangekocht. Provinciale Staten hebben echter binnen dit toetsingspunt aan veel onderwerpen een hoge prioriteit toegekend.

5.
92.316.202.

NOORD-BRABANT

RAAD
VOOR
WELZIJN
ONDERWIJS
CULTUUR

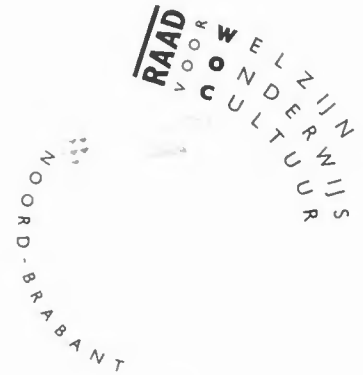
De Raad adviseert het College om, met inachtneming van de opmerkingen in dit advies, de positie van het Museum te waarborgen en zoveel mogelijk te vrijwaren van fluctuaties van het Rijksbeleid. Er bestaat reden om bezorgd te zijn voor de toekomst van de beschikbare rijksmiddelen voor het provinciale aankoopbeleid beeldende kunst. Zo heeft de Directie Kunsten van het Ministerie van W.V.C. op dit ogenblik het voornemen om de Rijksmiddelen anders te verdelen. Het geld dat nu door de Rijksdienst Beeldende Kunst (1 miljoen) en via de Tijdelijke Rijksbijdrage (3 miljoen) wordt verdeeld, zal dan naar de Vereniging Rembrandt gaan. Het beleid van deze vereniging is gericht op de verwerving van topstukken en de kans is dan groot dat deze vooral in nationale musea terecht komen. Er is dus genoeg reden voor het provinciaal bestuur om met betrekking tot het Museum een zo autonoom mogelijk beleid te voeren, zoals de Raad nog onlangs in zijn advies over het beeldende kunstbeleid betoogde (d.d. 21 februari 1992).

Het verzamelen van bloemschilderkunst bouwt voort op de oorspronkelijke aanwezigheid van een aantal werken. Het feit dat er op een creatieve manier mee wordt omgegaan door ze te exposeren in de stijlkamers, verdient lof. Het geeft het Museum een apart cachet en de verzameling is inmiddels uniek. Toch vraagt de Raad zich af of een te grote prioriteit voor dit specifieke onderdeel op zijn plaats is.

Prioriteiten worden overwegend gelegd bij de sector (beeldende) kunst. De Raad vraagt zich af wat dit betekent voor het verzamelen, conserveren, exposeren en onderzoeken van bodemvondsten en cultuurhistorische voorwerpen. De kans is groot dat het historisch element het kind van de rekening wordt als niet tijdig beslissingen over de samenhang genomen worden. De Raad heeft begrip voor dit moeilijk op te lossen probleem: het is onmogelijk om bij elkaar te krijgen wat echt nodig zou zijn om de rijke historie van Brabant te laten zien. De glorie van de historische Brabantse kunst is in algemene zin onbereikbaar. De kloof tussen wat men eigenlijk zou wensen en wat concreet te bereiken is, zal nooit gedicht kunnen worden.

In overleg met de provinciaal archeoloog dient gezien te worden hoe de kwestie van het depot van de bodemvondsten wordt opgelost. De Raad is in ieder geval van mening dat de samenhang tussen geschiedenis en archeologie zeer belangrijk is en ook als zodanig bij het verzamelbeleid betrokken dient te worden.

6.
92.316.202.

Het verplaatsen van het depot mag niet leiden tot een situatie van "uit het oog, uit het hart". De Raad stelt voor om het probleem van de depotruimte niet apart voor de archeologie te bezien maar in samenhang met de nodige depotruimte voor de kunstcollectie.

De Raad adviseert om naast de genoemde mogelijkheden in de nota, ook nieuwbouw te overwegen voor één depot voor alle onderdelen van de collectie op (goedkopere) grond buiten de binnenstad.

De Raad adviseert het College om bij het voorgestelde overleg met de Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek (R.O.B.) en de archeologische diensten een voortrekkersrol te vervullen. Hier ligt een typisch coördinerende taak om versnippering van het Brabantse bodemarchief tegen te gaan.

Zoals eerder opgemerkt, vindt de Raad dat na vijf jaar werken in de nieuwe huisvesting het collectiebeleid goed geëxpliciteerd dient te worden, zodat er een duidelijke lijn en prioriteiten te onderscheiden zijn.

Een belangrijk aspect bij het collectioneren is het gebruik maken van lenen, bruikleen en bruikleenruil. De Raad constateert met genoegen dat het Museum deze mogelijkheden vaak benut.

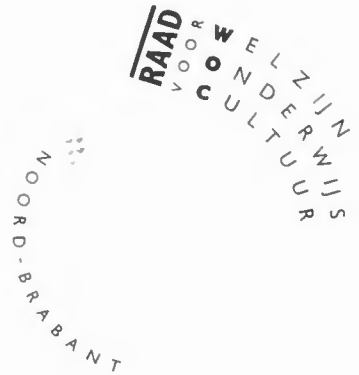
"De collectie dient zorgvuldig te worden beheerd.

Hierbij zal bijzondere aandacht worden gegeven aan de ontsluiting. De inventarisatie en beschrijving worden voortgezet en behoren in 1991 grotendeels te zijn voltooid. Er wordt een begin gemaakt met het opbouwen van geautomatiseerde collectiebestanden; het fotograferen van alle voorwerpen zal in 1991 zijn voltooid. Ook zal in 1989 de uitgave starten van een reeks bestandscatalogi. Het aanbod van reproductiemateriaal zal worden uitgebreid. De eerste onderdelen van de permanente opstelling zullen gedurende de jaren 1989 t/m 1991 worden voorzien van audio-visuele begeleiding."

Doorgaans heeft een museum slechts een klein gedeelte van de collectie tentoongesteld. Er zijn verschillende redenen voor omvangrijke reserve-collecties te noemen:

- het biedt de gelegenheid om objecten te bestuderen en bevordert aldus studie en onderzoek bij stafmedewerkers van het museum en van buiten. De objecten hebben vaak geen aantrekkingskracht voor het gewone publiek;
- het geeft de mogelijkheid om te vergelijken. Een collectie van archeologisch, biologisch, geologisch en ander materiaal kan nodig zijn om voorwerpen en specimina te classificeren die in het kader van educatieve activiteiten door het publiek worden voor

7.
92.316.202.

- gelegd voor identificatie;
- sommige voorwerpen kunnen slecht tegen tentoonstellen: prenten en wandkleden kunnen verbleken bij licht. Daarom wordt vaak gekozen voor een steeds wisselende expositie uit de reserve-collectie;
- de reserve kan aangelegd worden voor toekomstig gebruik; bijvoorbeeld hedendaagse huishoudelijke voorwerpen kunnen opgeslagen worden om in de toekomst een beeld van de huidige tijd te geven.
- Soms kan ook gebrek aan expositieruimte de reden zijn.

De Raad vindt dat deze redenen betrokken dienen te worden bij bijvoorbeeld de discussie over het depot van de bodemvondsten. De Raad vindt de conclusie dat het depot losgekoppeld moet worden van het Museum te overhaast getrokken. Terecht heeft het Museum een publieksgerichte ontwikkeling doorgemaakt; de Raad heeft daarover in het begin van dit advies zijn complimenten uitgesproken. Dit mag echter niet automatisch betekenen dat de studie- en onderzoekfunctie op dit gebied zal verdwijnen.

EXPOSITIE-ACTIVITEITEN

"Het programma van wisselexposities zal jaarlijks tenminste twee grote, vier middelgrote en zes kleine tentoonstellingen omvatten. De beschikbare expositieruimten zullen volledig zijn benut."

De streefgetallen die in de toetsingspunten worden genoemd zijn ruimschoots behaald.

"Het museum zal zich in principe vooral op de bevolking van Noord-Brabant richten. Zo mogelijk zal het tenminste eenmaal per jaar een tentoonstelling realiseren, waaraan nationale of internationale betekenis is toe te kennen, teneinde ook een groter publiek van buiten de provincie aan te trekken."

De Raad ziet binnen dit toetsingspunt tegenstrijdige elementen. Een goed opgezette tentoonstelling, ook al gaat die over de geschiedenis of de cultuur van Brabant, zal altijd ook voor belangstellenden van buiten de provincie interessant zijn. De Raad constateert dat het Museum sinds enige tijd juist buiten de provincie zeer bekend is en acht dat een goede zaak. (Toen na de restauratie van de Sint-Jan in 's-Hertogenbosch veel toeristen kwamen kijken, werden de Bosschenaren zich weer bewust wat ze binnen de stadswallen hadden.)

Voor de beeldend kunstenaars onder de Brabantse bevolking dient er in principe de mogelijkheid te zijn om zich in het Museum te kunnen presenteren. Uiteraard kunnen "in

8.
92.316.202.

NOORD-BRABANT

RAAD
VOOR
CULTUUR
ELZIJN
WIS

een later stadium" tentoonstellingen van inmiddels beroemde "zonen of dochters" worden ingericht.

"Het beleid blijft erop gericht catalogi en overige publicaties in totaliteit tenminste kostendekkend te exploiteren. Bij grote projecten zal worden samengewerkt met professionele uitgevers. Vaste afname van publicaties door bibliotheken in de provincie zal worden gestimuleerd. Tevens zal het Museum publicaties van andere (Noordbrabantse) musea in verkoop nemen. In 1989 wordt tevens een begin gemaakt met het verstrekken van meertalige informatie."

De Raad is van oordeel dat de uitvoering en de inhoud van de catalogi en publicaties boven de middelmaat uitsteken. De Raad vindt dat hier in het kader van marketing en communicatie nog meer profijt uit te halen is. Het Museum zou zijn communicatie-rol kunnen versterken door de museum-winkel uit te breiden tot het concentratiepunt van Brabant voor publicaties op cultuurhistorisch gebied. Naast de catalogi zouden daar de producten van het Noordbrabants Genootschap, de boeken van Brabants Heem, de Brabantse Regionale Geschiedbeoefening en het Zuidelijk Historisch Contact verkrijgbaar moeten zijn.

ONDERSTEUNING EN SAMENWERKING

"Het museum stelt zich tot taak adequaat te voldoen aan verzoeken van derden om ondersteuning. Dit in de vorm van kort- en langlopende bruiklenen en het verstrekken van informatie aan collega-musea, (kunst)historische genootschappen en studiekringen, het onderwijs, wetenschappers, verzamelaars, studenten en andere particulier geïnteresseerden."

De Raad constateerde al dat het Museum adequaat gebruik maakt van bruiklenen. De Raad is echter van mening dat samenwerking met cultuurhistorische, wetenschappelijke en onderwijsinstellingen verder uitgebreid en geïntensiveerd zou kunnen worden. Dit geldt ook voor de sector archeologie. In een advies van 22 oktober 1990 over Monumenten en Archeologie riep de Raad op om "voor het nodige wetenschappelijke onderzoek en voor de gefundeerde voorlichting alle potentieel in de provincie te benutten. Te denken valt aan de mogelijke hulp van de K.U.B., de Stichting Brabantse Regionale Geschiedbeoefening, Brabants Heem, het Noordbrabants Genootschap en de in Tilburg zetelende Stichting Industriële Archeologie in Nederland." In de Meerjarennota van het Museum staat in dit verband dat het museum niet het aangewezen instituut is voor zuiver wetenschappelijk werk. De Raad is het hiermee eens en adviseert daarom dat het Museum, als provinciaal dienstverlenend instituut, zijn speciale kennis van het exposeren bijdraagt; dit in goed overleg met de

9.
92.316.202.

NOORD-BRABANT

RAAD
VOOR
CULTUUR
ELZIJN
WIS

instituten die hiervoor genoemd zijn.

"Het museum zal tentoonstellingen samenstellen ten behoeve van afname door derden."

"Het museum zal bijzondere aandacht besteden aan samenwerking en aan verbetering van contacten met andere musea en expositiecentra in de provincie. Het museum zal initiatieven nemen tot het tot stand brengen van een meer structureel overleg met de Nieuwe Brabantse Kunst Stichting en de Vereniging van Musea in Brabant. Tevens zal het museum bijzondere aandacht schenken aan samenwerking met het gemeentelijk museum "Het Kruithuis"."

Het is van groot belang dat het Museum als provinciaal museum een stimulerende en leidende rol vervult. Bij deze onderdelen van het takenpakket staan niet de commerciële aspecten en de bezoekersaantallen voorop. Het gaat hier meer om een mentaliteit. De Raad constateert dat het Museum op verschillende terreinen als zodanig functioneert, maar deze rol zou nog geïntensiveerd kunnen worden.

De Raad adviseert het College om, indien deze zienswijze gedeeld wordt, hieruit consequenties te trekken voor personeel en financiële middelen.

Bij het verwerven van een specifieke collectie en een "eigen gezicht" voor het Museum zal in ieder geval over de gezamenlijke sector van de hedendaagse kunst goede afspraken met Het Kruithuis te 's-Hertogenbosch gemaakt moeten worden. Deze afspraken zouden moeten leiden tot onderlinge afstemming en intensivering van de samenwerking waar die zinvol is. Van overlappingsen met de collectie van het Van Abbemuseum is geen sprake.

PERSONEELSBELEID

"Het museum zal overgaan toterschikking van personele taken (vorming van een nieuwe kernstaf) en tot versterking van de managementstructuur. Binnen deze structuur zal zijn verzekerd dat de inbreng vanuit financieel-economische hoek en die vanuit museaal-inhoudelijke hoek onderling evenwichtig zullen zijn betrokken bij de ontwikkeling, uitvoering, bijsturing en evaluatie van het beleid."

"Arbeidsvoorwaarden krijgen inhoud binnen het totale beleid en binnen de ruimte van de daarvoor beschikbare financiële middelen."

"Het museum zal samenwerken met stagiaires en vrijwilligers en terzake een beleid ontwikkelen."

De Raad is van mening dat het Museum met een structureel krappe personele bezetting hoge prestaties levert. Een te langdurige zware belasting kan echter tot ongewenste si-

10.
92.316.202.

NOORD-BRABANT

RAAD
VOOR
CULTUUR
WELZIJN
IN
ZUID-NEDERLAND

tuaties leiden. Als mensen steeds "op de toppen van hun tenen" moeten lopen, kunnen er fouten en crises ontstaan. Hoewel de Raad in zijn algemeenheid een voorstander is van kleine personeelsformaties met een relatief groot activiteitenbudget, adviseert hij in dit geval een uitzondering te maken. De reden hiervan ligt in de combinatie van dienstverlenende taken (ten opzichte van provinciale instellingen en musea) en uitvoerende taken (collectieopbouw en -beheer, exposities).

De Raad acht een zekere uitbreiding als eerste aanvulling gerechtvaardigd, omdat deze gebaseerd is op bestaande activiteiten. Daarnaast dient het College te overwegen of verdere uitbreiding van het personeel in verband met de dienstverlenende taken en de vergroting tot een Zuidnederlands cultuurgebied wenselijk is.

Bij de tweede aanvulling, die in de Meerjarennota is opgenomen, wordt uitgegaan van de plannen voor nieuwbouw. Hieraan wordt in een aparte paragraaf aandacht besteed.

De Raad onderschrijft het uitgangspunt in de Meerjarennota dat vrijwilligers niet op een vrijblijvende basis in de organisatie dienen te werken. De Raad mist in het evaluatiegedeelte van deze nota een beschrijving van de gang van zaken met betrekking tot deze mensen in de afgelopen periode.

EXPLOITATIE EN ADMINISTRATIE

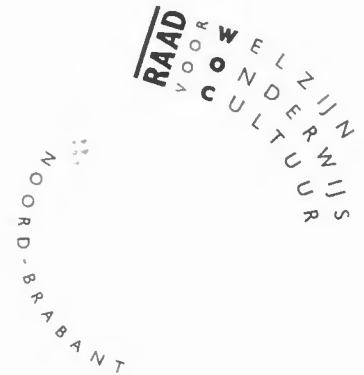
"Het museum zal instrumenten ontwikkelen die het mogelijk maken slagvaardig kostenontwikkeling te sturen en het te voeren beleid en het tempo van de beleidsuitvoering af te stemmen op de beschikbare middelen."

"De administratieve automatisering zal in de loop van 1989 en 1991 worden uitgebreid en beter afgestemd op de toegenomen behoeften aan sturingsinstrumenten."

Om een oordeel te kunnen geven, heeft de Raad de jaarrekeningen vanaf 1986 vergeleken. De Raad heeft met waardering kennisgenomen van de inspanningen van het Museum om de eigen inkomsten en baten te verhogen. Een overzicht van de baten en lasten vanaf 1986 is als bijlage 1 toegevoegd.

De Raad kan instemmen met het uitgangspunt dat investeringen in menselijk kapitaal echte value for money mogelijk maakt en acht daarom, zoals gemeld, de uitbreiding in de eerste fase gerechtvaardigd. Dat hierbij de bureaunkosten zullen dalen tot 181.000 (het niveau van 1989) acht de Raad niet aannemelijk.

11.
92.316.202.

MARKETING EN COMMUNICATIE

"Het museum zal een geïntegreerde marketingstrategie ontwikkelen. De onderwijssector zal een van de belangrijkste doelgroepen zijn. Ook zal het stimuleren van bezoek door dagrecreanten aandacht krijgen."

"Bij het produceren en verspreiden van folder- en affichemateriaal zal zoveel mogelijk doelgroep-gericht te werk worden gegaan. Het "Noordbrabants Museum Nieuws" zal als periodieke publicatie worden voortgezet. In 1989 zal werving van nieuwe abonnees en vergroting van het afzetgebied ter hand worden genomen."

"Het museum zal met de "Vrienden van het Noordbrabants Museum" een nieuw samenwerkings- en activiteitenplan opstellen."

"Nevenactiviteiten (concerten, lezingen, e.d.) zullen onder de conditie van budgettaire neutraliteit verder worden uitgebouwd."

"Facilitaire voorzieningen (hal, museumwinkel, coffeeshop) zullen inhoudelijk, organisatorisch en ruimtelijk beter op elkaar worden afgestemd."

De Raad vindt dat tot nu toe nog niet van een strategie gesproken kan worden. Het publieksonderzoek biedt te weinig concrete aanknopingspunten en is niet betrouwbaar voor beleidsaanbevelingen. De Raad bespeurt hier een enigszins gewrongen situatie; het lijkt er sterk op dat de tekst van de Meerjarennota slechts gericht is op de politieke eisen en verlangens: alle bekende doelgroepen uit het welzijnsbeleid zijn erin terug te vinden. De Raad heeft de indruk dat de bezoekersaantallen meer dan de collectie het uitgangspunt van het beleid vormen. Een dergelijke opsomming is te gemakkelijk als niet aangegeven wordt hoe deze groepen benaderd zullen worden. Er zit geen plan voor aanpak, een prioriteitsstelling of een overzicht van de consequenties van een en ander bij. Aan de eis van Provinciale Staten dat de onderwijssector een van de belangrijkste doelgroepen zal zijn, is niet voldaan. Noch uit de evaluatie, noch uit de plannen voor het nieuw beleid blijkt dat het Museum deze sector inderdaad tot de belangrijkste doelgroep rekent. In de Meerjarennota wordt geconstateerd dat de overheersende plaats van het educatief werk in de jaren zestig en zeventig voorbij is. Gesteld wordt dat het nu "gezien binnen de juiste dimensies, een belangrijk onderdeel van het inhoudelijk aanbod, vooral waar het de recreatieve component betreft" blijft. De Raad vindt deze aanpak te vaag: in overleg met provincie en Gemeente

's-Hertogenbosch zal concreter vastgesteld moeten worden wat het educatief werk zal gaan inhouden en wat daarbinnen precies de taak van het Museum is en welke taken door anderen worden gedaan.

12.
92.316.202.

NOORD-BRABANT

RAAD
VOOR
C O O W
ELZIJN
N D E R
W I J S
C U L T U U R

De Raad is van mening dat deze taak niet bij uitsluiting aan het Museum toevalt. Belangrijke tentoonstellingen en presentaties kunnen door scholen en culturele instellingen gebruikt worden om hun leerlingen of deelnemers voor bepaalde aspecten van kunst en cultuur te interesseren.

Deze instellingen kunnen daaraan ook een zelfstandige inbreng leveren. Het Museum zal op zijn beurt moeten inspelen op ideeën van anderen (onderwijs, culturele instellingen).

UITBREIDING HUISVESTING

De Raad acht de tijd nog niet rijp voor een beslissing, niet alleen omdat de behandeling van de Meerjarennota en het advies van de Raad binnen het College van Gedeputeerde Staten en de Statencommissie nog niet heeft plaatsgevonden, maar vooral omdat de prioriteiten en fasering nog niet zijn aangegeven.

Pas als de vragen in dit advies beantwoord zijn, is een beslissing op haar plaats. Deze beslissing kan alleen genomen worden in samenhang met een concrete formulering van het toekomstige collectionerings- en tentoonstellingsbeleid. De Raad vindt het vraagstuk van een dermate groot belang dat hij bereid is hierover een apart advies uit te brengen. Hierbij wordt aangetekend dat het niet alleen over het Museum gaat, maar ook over het gebouw als monument.

De Raad is er zich van bewust dat een uitbreiding consequenties heeft voor de personeelsformatie.

CRITERIA VOOR HET NIEUWE BELEID

Bij het besluit om het Museum voor een nieuwe periode van vier jaar te subsidiëren zou de formulering van de succescriteria gekoppeld moeten worden aan duidelijke indicatoren. De Raad geeft in bijlage 2 een aantal voorbeelden. De uiteindelijke vaststelling van deze criteria dient te gebeuren in goed overleg tussen het bestuur en directie van het Museum en het College van Gedeputeerde Staten; desgewenst is de Raad bereid hierbij behulpzaam te zijn.

SAMENVATTING

Het Noordbrabants Museum neemt binnen de Nederlandse provinciale musea een vooraanstaande positie in; het wordt in vakkringen erkend en geprezen. Ondanks de ruimtelijke

13.
92.316.202.

en personele beperkingen is er in de afgelopen vijf jaar veel bereikt.
De reikwijdte van het beleid was in verschillende opzichten grensoverschrijdend.
De Raad constateert dat het Museum in hoofdlijnen aan de criteria voldoet die destijds door Provinciale Staten zijn opgesteld. De Raad acht deze criteria echter te globaal; deze moeten voor de komende periode worden aangevuld met meer concrete (succes)criteria en bijbehorende indicatoren (voorbeelden hiervan zijn in bijlage 2 opgenomen).
De Raad beoordeelt ook de Meerjarennota van het Museum als weinig specifiek. Er wordt veel aandacht aan de middelen besteed zonder dat de doelen van het beleid voldoende geëxpliciteerd zijn. De indruk ontstaat dat alles tegelijk gerealiseerd kan worden. De Raad acht een prioriteitsstelling en fasering gewenst; pas dan kan een uitspraak gedaan worden over de omvang en aard van de voorgestelde personele en ruimtelijke uitbreiding.

De Raad vindt dat naast de genoemde sterke punten van het Museum er ook sprake is van zwakke punten, die meer aandacht behoeven. Dit zijn:

- een meer gelijkwaardige plaats van de archeologische en cultuurhistorische aspecten aan die van de kunst;
- meer aandacht voor educatie en de relatie met het onderwijs;
- een betere afstemming en, waar dit zinvol is, samenwerking met Het Kruithuis;
- meer aandacht voor de positie van de vrijwilligers;
- meer aandacht voor vraagstukken van management, beleidsevaluatie en informatievoorziening.

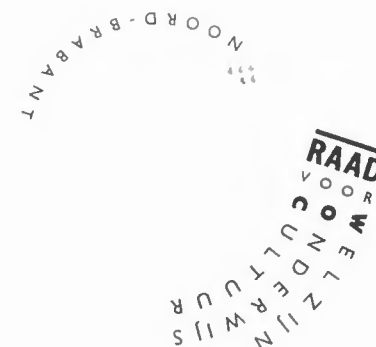
Het Noordbrabants Museum is als provinciaal museum een toonaangevend instituut voor cultuurspreiding en educatie voor de Brabantse bevolking. Dit betekent dat het werk van vooraanstaande Brabantse kunstenaars collectioneert en exposeert; dat het zorgt voor een representatieve verzameling van Brabantse archeologie en cultuurgeschiedenis en dat het de bezoekers van buiten de provincie een hoogwaardig beeld van de ontwikkeling van de archeologie, de cultuur en de kunst in Brabant geeft.

Bijlagen: 2.

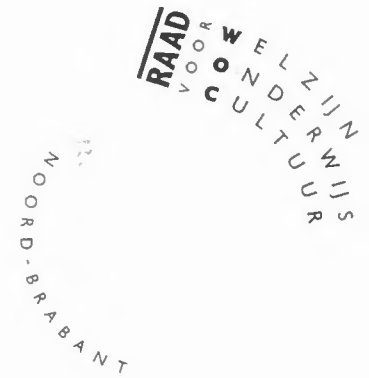
<u>BATEN</u>	1986	rek. '87 1987	in '88 1987	1988	1989	1990	1991
Subs. exploitatie	1.448	1.924	1.924	2.542	2.594	2.635	2.707
Subs./bijdrage aankoop	422	303	203	103	103	103	165
Bijdrage tent.	50	-	-	-	-	-	-
Verworven bijdrage uit div. bronnen	-	-	325	113	122	(100.000 museumprijs) 600	419
Eigen inkomsten	77	999	999	628	300	1.189	774
Bijz. baten (interest)	12	14	14	23	46	67	72 251 mutaties aankoop/ act.fonds
	2.009	3.240	3.465	3.409	3.165	4.594	4.388
Sponsor/subs. herinrichting	-	3.335	3.110	-	-	-	-
TOTAAL	2.009	6.575	6.575	3.409	3.165	4.594	4.388

<u>LASTEN</u>	1986	1987	1988	1989	1990	1991	
Pers. kosten	935	1.106	1.483	1.471	1.781	1.919	
Huisvesting	74	142	713	679	672	718	
Bureaunkosten	92	154	250	181	215	207	
Kosten inzake collectie	603	1.634	397	347	385	350	
Activiteiten	305	1.140	566	476 2	1.387 18	1.145 49	afschr.mat.vaste activa - mutaties act.f.
	2.009	4.176	3.409	3.165	4.594	4.388	
Herhuisvesting	-	2.399	-	-	-	-	
TOTAAL	2.009	6.575	3.409	3.165	4.594	4.388	

(afgeronde getallen x f 1.000,--)

Bijlage 2

operationele doelen

indicatoren

(succes)criteria

Collectie

Oorspronkelijk doel
moet bijgesteld
worden:

- prioriteit toespitsen
- vrijheid van directie
(relatieve)

de verworven werken

- . aantal;
- . kwaliteit;
- . diversiteit.

- bepaalde leemte
is opgevuld;
- aantallen;
-

Exposities }

Beheer }

bijstelling toetspunt }

c o n f o r m h u i d i g t o e t s p u n t

Samenwerking

Museum en Brabants Heem
maken concrete afspraken
over heemkundige pro-
jecten;
Museum legt band met
Brabant-collectie
K.U.B.;
B.R.G.;
andere musea.

- . werkgroep;
- . overleg;
- . forumdiscussie;
- . lezingen;
- . perspublicaties;
- . gez. projecten;
-

- bijv. minstens
één tentoonstel-
ling per jaar;
- aantallen.

Doelgroepen

.....

.....

.....

keuze maken

Uittreksel statuten

Artikel 1 De stichting draagt de naam "Stichting Provinciale Adviesraad voor Welzijn, Onderwijs en Cultuur Noord-Brabant". Zij is gevestigd te 's-Hertogenbosch. Zij is werkzaam in de provincie Noord-Brabant.

Artikel 2 De stichting heeft ten doel gevraagd dan wel ongevraagd advies uit te brengen aan Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant over algemene beleidszaken op de beleidsterreinen welzijn, onderwijs, cultuur en sport, mede in relatie tot relevante beleidsontwikkelingen op andere daarvoor in aanmerking komende beleidsterreinen. Op die wijze draagt de stichting bij aan de ontwikkeling en voorbereiding van het provinciaal beleid op die beleidsterreinen met inachtneming van de taken en bevoegdheden van het provinciaal bestuur terzake.

Middelen

Artikel 3 De stichting wil haar doel realiseren door:

- a. het analyseren van relevante beleidsontwikkelingen op de genoemde beleidsterreinen;
- b. het (doen) verrichten van studies terzake;
- c. het aanwenden van alle overige voor haar doel ten dienste staande middelen